

Підсумки соціально-економічного розвитку Закарпатської області за 2021 рік

1. Населення

За попередніми даними Головного управління статистики Закарпатської області¹ на 1 січня 2022 р. чисельність наявного населення становила 1244,5 тис. осіб. Упродовж 2021 р. мало місце загальне скорочення чисельності населення на 5653 особи. Зменшення чисельності населення області відбулося за рахунок природного та міграційного скорочення на 5817 особи та 164 осіб відповідно.

Третій рік поспіль спостерігається природне скорочення населення області. У 2021 р. воно мало місце в усіх районах та містах обласного значення.

У порівнянні з 2020 р. кількість живонароджених у 2021 р. зменшилося на 872 осіб або на 6,5 % і склала 12631 особи (2020 рік 13503 осіб).

За попередніми даними кількість померлих в області порівняно з 2020 р. збільшилась на 1692 особи або на 10,1 % і склала 18448 осіб (2020 рік 16756 осіб). Серед причин смерті населення області у 2021 р.: перше місце посідають хвороби системи кровообігу, друге – новоутворення, третє – COVID-19. Від коронавірусної інфекції COVID-19 померло 1878 осіб.

За наявними адміністративними даними щодо зміни реєстрації місця проживання у 2021 р. в область прибуло 6700 осіб, вибуло 6536 осіб.

Міграційне скорочення відбулося в усіх адміністративно-територіальних одиницях за винятком міста Ужгород та Ужгородського, Мукачівського районів.

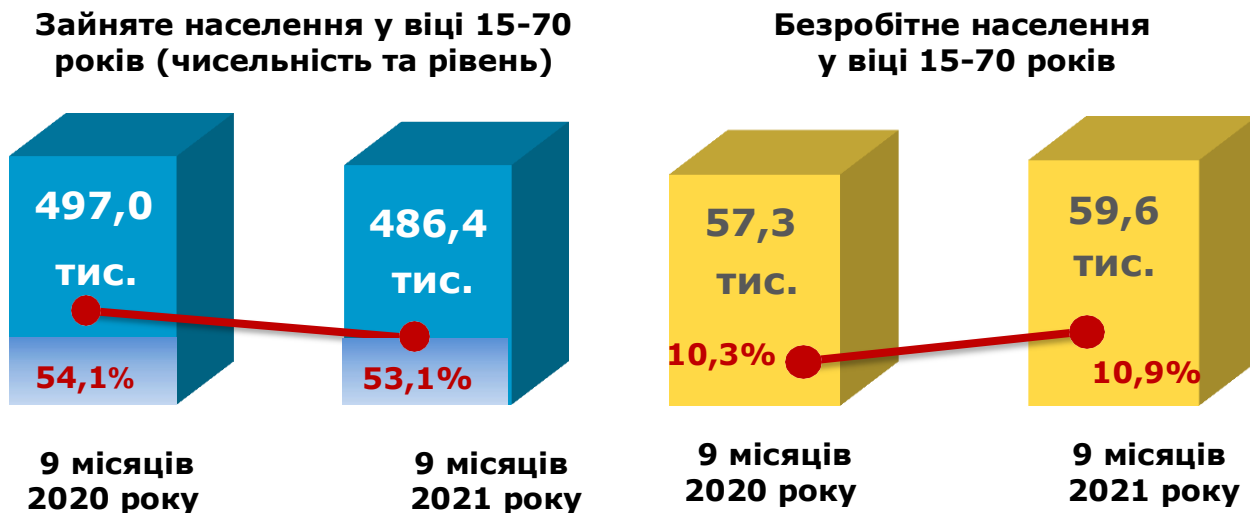
2. Ситуація на ринку праці

За даними Державної служби статистики України, кількість зайнятого населення в Закарпатській області у віці 15-70 років у середньому за 9 місяців 2021 року у порівнянні з 9 місяцями 2020 року, скоротилася на 10,6 тис. осіб та становив 486,4 тис. осіб. Рівень зайнятості населення у віці 15-70 років скоротився з 54,1 % до 53,1 %².

¹ <http://www.uz.ukrstat.gov.ua/>

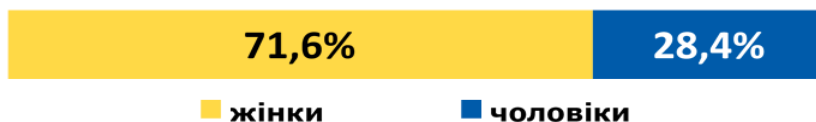
² <https://zak.dcz.gov.ua/analitics/70>

Кількість безробітного населення (за методологією МОП) у віці 15-70 років за 9 місяців 2021 року у порівнянні з 9 місяцями 2020 року, зросла на 2,3 тис. осіб та становила 59,6 тис. осіб. Рівень безробіття населення (за методологією МОП) у віці 15-70 років зріс з 10,3 % до 10,9 % робочої сили.

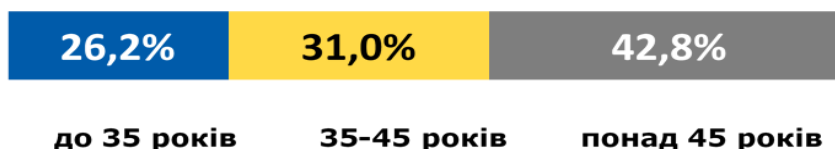
Станом на 1 січня 2022 року послуги служби зайнятості в Закарпатській області отримували 4,5 тис. осіб, які мали статус безробітного, що в 1,7 рази менше, ніж на відповідну дату минулого року. Отримували допомогу по безробіттю 4,1 тис. осіб, що в 1,7 рази менше, ніж на 1 січня минулого року. За статтю: у загальній кількості зареєстрованих безробітних, чоловіки становили – 1,3 тис. осіб (або 28,4 %), жінки – 3,2 тис. осіб (або 71,6 %)

За статтю

За віковими групами: 26,2 % зареєстрованих безробітних були у віці до 35 років; 31,0 % – у віці від 35 до 45 років; 24,4 % – у віці від 45 до 55 років; 18,4 % – понад 55 років.

За віковими групами

За освітою: 49,4 % зареєстрованих безробітних мали вищу освіту, 16,2 % – професійно-технічну, 34,4 % – загальну середню освіту. За видами економічної діяльності: серед зареєстрованих безробітних 23,9 % раніше були зайняті у державному управлінні, обороні, обов'язковому соціальному страхуванні, 17,5 % – у торгівлі та ремонті автотранспортних засобів, 13,2 % – у переробній промисловості.

За освітою

Станом на 1 січня 2022 року кількість вакансій, заявлених роботодавцями до базових центрів та філій Закарпатської обласної служби зайнятості становила 388 одиниць, що в 1,3 рази менше, ніж на відповідну дату минулого року.

За видами економічної діяльності, більшість вакансій налічувалась на підприємствах переробної промисловості (29,3 %), в тимчасовому розміщуванні й організації харчування (14,7 %), у транспортній галузі (12,4 %), в торгівлі (11,3 %).

У професійному розрізі, найбільше вакансій подано для працевлаштування:

22,9 % кваліфікованих робітників з інструментом (швачок, монтерів колії, в'язальників схемних джгутів, слюсарів-сантехніків);

22,2 % працівників сфери торгівлі та послуг (продавців, кухарів, офіціантів, барменів, покоївок);

17,0 % робітників з обслуговування, експлуатації устаткування та машин (водіїв, слюсарів-складальників радіоелектронної апаратури, операторів автоматичної лінії підготовки та паяння електрорадіоелементів на друкарських платах, складальників);

9,8 % некваліфікованих працівників (прибиральників, підсобних робітників, вантажників);

7,7 % фахівців (бухгалтерів, електриків цеху);

7,2 % керівників, менеджерів (начальників відділів поштового зв'язку, менеджерів (управителів) зі збуту);

6,7 % технічних службовців (листонош, операторів поштового зв'язку, касирів торговельного залу);

5,2 % професіоналів (спеціалістів державної служби (місцевого самоврядування));

1,3 % кваліфікованих робітників сільського господарства (робітників з комплексного обслуговування сільськогосподарського виробництва).

3. Заробітна плата

Середній розмір заробітної плати штатних працівників в Закарпатській області у листопаді 2021 року, порівняно з відповідним місяцем минулого року, зріс на 19,4 % та становив 12,5 тис. гривень.

Заробітна плата у вакансіях за професійними групами станом на 1 січня 2022 року, грн. (у середньому 8089 грн.)

Серед видів економічної діяльності, найвищою заробітна плата була у державному управлінні й обороні, обов'язковому соціальному страхуванні (18,8 тис. грн.), у фінансовій та страховій діяльності (14,6 тис. грн.), у промисловості (14,3 тис. грн.). Найнижчою – в наданні інших видів послуг (7,1 тис. грн.) та у тимчасовому розміщенні й організації харчування (7,2 тис. грн.).

У промисловості найвища заробітна плата пропонувалася у постачанні електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря (16,5 тис. грн.), а найнижча – у водопостачанні (11,4 тис. грн.). У середньому по промисловості заробітна плата становила 14,3 тис. грн.

Заробітна плата штатних працівників, тис. грн. (за даними Державної служби статистики України)

За видами економічної діяльності

4. Промисловість та підприємство

Індекс промислової продукції за січень-грудень 2021 року становив 104,5 % (по Україні – 101,1 %). За цим показником область посіла 11 місце серед інших регіонів країни³.

³ <https://carpathia.gov.ua/diyalnist/ekonomichnij-blok/promislovist-ta-pidpriyemnictvo>

Ріст індексу промислової продукції за січень-грудень 2021 року у порівнянні з аналогічним періодом попереднього року відбувся за рахунок підприємств переробної промисловості на 6,3 % та добувної промисловості і розробленні кар'єрів – на 10,5 %.

У переробній промисловості зростання спостерігалось зокрема:

- металургійному виробництві, виробництві готових металевих виробів, крім машин і устаткування – на 35,2 %;
- виробництві хімічних речовин і хімічної продукції – на 24,0 %;
- машинобудуванні – на 14,1 %.

Разом з тим, індекс промислового виробництва на підприємствах з виготовлення виробів з деревини, виробництві паперу та поліграфічної діяльності у січні - грудні 2021 року становив 94,7 %; з виробництва гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції – 99,2 %; з виробництва харчових продуктів та напоїв – 98,9 %.

Спад на 1,0 % зафіксовано також у постачанні електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря.

Загальний обсяг реалізованої промислової продукції області за січень - листопад поточного року становив 25,1 млрд. грн., що на 3,3 млрд. грн. перевищує відповідний період попереднього року.

Обсяг реалізованої промислової продукції у розрахунку на одиницю населення зріс і становив 20,1 тис. грн проти 17,4 тис. гривень у відповідному періоді попереднього року.

В області діє 6655 підприємств малого та середнього бізнесу, з яких 292 – середні. З числа малих підприємств (6360 одиниць) – 5647 мікропідприємства.

Крім того, в області здійснює діяльність 43268 фізичних осіб-підприємців.

Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) суб'єктів господарювання за січень-грудень 2021 року зріс на 3,1 % і становив 64377,3 млн. грн. проти 62437,2 млн. грн. у відповідному періоді 2020 року.

5. Агропромисловий комплекс

Важливим сектором економіки області є агропромисловий комплекс, який щороку формує до 15 % валової доданої вартості виробленої всіма галузями економіки, забезпечує достатнє виробництво основних видів сільськогосподарської продукції та створює умови для стабільної цінової ситуації на ринку продовольства, проте, характерною особливістю сільськогосподарського виробництва області є низька землезабезпеченість⁴.

У Закарпатській області переважає сільське населення (постійне) 63,1 % при 30,7 % по Україні. За роки незалежності змінилося співвідношення площі сільськогосподарських угідь на користь господарств населення, розмір землеволодіння яких зріс більше ніж у шість разів.

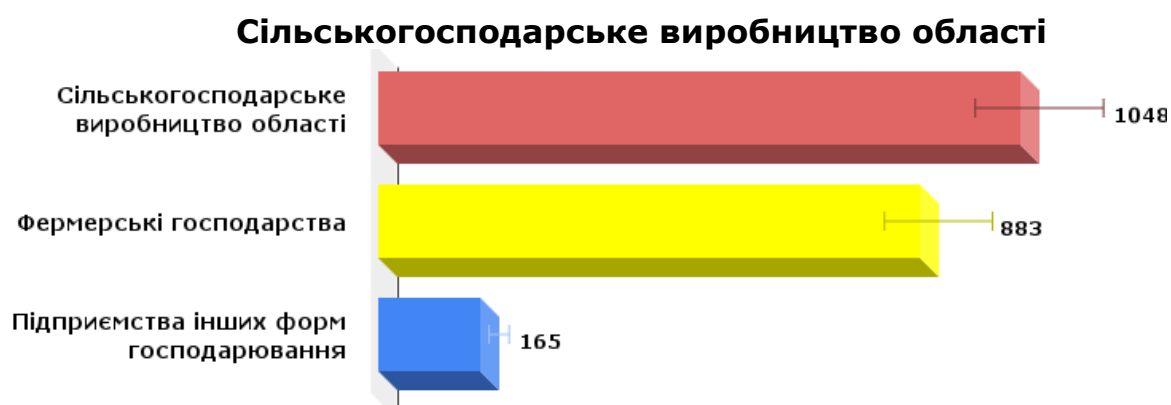
В області сільськогосподарське виробництво має свою специфіку і особливості, оскільки регіон є малоземельним. Крім того, область характеризується вертикальною зональністю: тут наявні низинна, передгірська і гірська підзони, дві третини території – гориста місцевість. Все це обмежує

⁴ <https://carpathia.gov.ua/diyalnist/agropromislovist/ekonomika-apk>

потенційні можливості нарощування виробництва сільськогосподарської продукції.

У низинній зоні розвивається галузь зерновиробництва, картоплярства, виноградарства, кормовиробництва, молочного скотарства та свинарства. У передгірській та гірській зонах враховуючи низький природний потенціал вирощування сільськогосподарських культур, культивують картоплярство, садівництво та вівчарство.

Сільськогосподарським виробництвом у краї займається 1048 сільськогосподарських підприємств, з яких 883 фермерські господарства та 165 підприємств інших форм господарювання, проте характерною особливістю є те, що на господарства населення припадає 88,7 % сільськогосподарських угідь, ними виробляється 94,9 % валової продукції сільського господарства.

6. Зовнішньоекономічна діяльність

У січні-вересні 2021 року зовнішньоторговельний оборот у *зовнішній торгівлі товарами* становив 2488,0 млн. дол. США, експорт товарів становив 1236,9 млн. дол. США, а імпорт – 1251,1 млн. дол. США. Порівняно з січнем-вереснем 2020 року експорт збільшився на 27,9 % (на 272,3 млн. дол. США), та імпорт – на 42,1 % (на 372,0 млн. дол. США)⁵.

Сальдо негативне і становить – 14,2 млн. дол. США. Зовнішньоторговельні операції проводились із партнерами з 121 країни світу.

Зовнішня торгівля товарами Закарпатської області за 9 місяців 2021 р.

Основними країнами-партнерами Закарпатської області у сфері зовнішньої торгівлі товарами за підсумками січня-вересня 2021 року були Угорщина, питома вага якої складає 34,3 % від загального обсягу зовнішньої торгівлі товарами області, Китай – 11,9 %, Німеччина – 9,1 %, Чехія – 7,1 %, Італія – 4,0 %, Польща – 4,0 %, Австрія – 3,8 %, Румунія – 3,2 %, Нідерланди –

⁵ https://carpathia.gov.ua/diyalnist/zovnishnoekonomichna-diyalnist-ta-investicii/zovnishnoekonomichna_diyalnist

2,7 %, Словаччина – 2,6 %, Швейцарія – 1,7 %, Тайвань, Провінція Китаю – 1,4 %.

Основні країни-партнери

Найбільші обсяги експорту товарів із Закарпатської області у звітному періоді здійснено до Угорщини – 59,1 % загального обсягу, Німеччини – 9,1 %, Польщі – 5,3 %, Чехії – 4,3 %, Італії – 3,0 %, Австрії – 3,0 %, Румунії – 2,8 %, Словаччини – 2,8 %, Нідерландів – 1,8 %, Бельгії – 1,0 %, Франції – 0,9 %, Іспанії – 0,8 %.

Основними країнами-постачальниками товарів у Закарпатську область були Китай – 23,4 % загального обсягу, Чехія – 9,8 %, Угорщина – 9,7 в%, Німеччина – 9,2 %, Італія – 5,0 %, Австрія – 4,6 %, Нідерланди – 3,6 %, Румунія – 3,6 %, Швейцарія – 3,2 %, Тайвань, Провінція Китаю – 2,8 %, Польща – 2,6 %, Словаччина – 2,5 %.

Значну частку у структурі експорту становлять такі групи товарів:

- машини, обладнання та механізми; електротехнічне обладнання – 62,1 % (768 525,9 тис. дол. США);
- деревина і вироби з деревини – 9,8 % (120 785,7 тис. дол. США);
- текстильні матеріали та вироби – 6,4 % (79 673,2 тис. дол. США);
- різні промислові товари – 5,8 % (71 332,4 тис. дол. США);
- продукти рослинного походження – 5,1 % (63 174,2 тис. дол. США);
- продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості – 2,4 % (29 437,6 тис. дол. США);
- готові харчові продукти – 2,2 % (27 058,1 тис. дол. США).
- взуття, головні убори, парасольки – 2,1 % (26 110,8 тис. дол. США).

Основні товарні групи у структурі імпорту були:

- машини, обладнання та механізми; електротехнічне обладнання – 49,5 % (619 078,1 тис. дол. США);
- полімерні матеріали, пластмаси та вироби з них – 11,2 % (140 290,4 тис. дол. США);

- засоби наземного транспорту, літальні апарати, плавучі засоби – 7,7 % (96 783,7 тис. дол. США);
- текстильні матеріали та вироби – 6,1 % (76 519,6 тис. дол. США);
- мінеральні продукти – 6,0 % (74 665,7 тис. дол. США);
- недорогоцінні метали та вироби з них – 5,4 % (67 709,5 тис. дол. США);
- готові харчові продукти – 3,1 % (39 214,6 тис. дол. США);
- продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості – 2,3 % (29 211,2 тис. дол. США);
- прилади та апарати оптичні, фотографічні – 2,1 % (26 769,1 тис. дол. США);
- маса з деревини або інших волокнистих целюлозних матеріалів – 1,4 % (17 700,1 тис. дол. США).

У січні-вересні 2021 року зовнішньоторговельний оборот у **зовнішній торгівлі послугами** становив 267,8 млн. дол. США, експорт послуг становив 246,4 млн. дол. США, імпорт – 21,4 млн. дол. США. Порівняно з аналогічним періодом 2020 року експорт збільшився на 12,3 % (на 21,7 млн. дол. США), та імпорт – на 13,9 % (на 2,6 млн. дол. США).

Позитивне сальдо становило 225,0 млн. дол. США. Зовнішньоторговельні операції проводились із партнерами з 98 країн світу.

Зовнішня торгівля послугами Закарпатської області за 9 місяців 2021 р.

Основними країнами-партнерами Закарпатської області у сфері зовнішньої торгівлі послугами за підсумками січня-вересня 2021 року були Угорщина, питома вага якої складає 50,3 % від загального обсягу зовнішньої торгівлі послугами області, Німеччина – 8,2 %, Австрія – 5,5 %, Чехія – 5,0 %, Італія – 5,0 %, Словаччина – 3,6 %, Естонія – 3,2 %, Румунія – 2,9 %, Польща – 2,7 %.

Найбільші обсяги експорту послуг із Закарпатської області у звітному періоді здійснено до Угорщини – 53,1 % від загального обсягу, Німеччина – 7,8 %, Італія – 5,2 %, Чехія – 5,2 %, Австрії – 4,7 %, Естонія – 3,5 %, Румунія – 3,0 %, Польща – 2,6 %, Словаччина – 2,3 %, США – 1,8 %.

Основними країнами-постачальниками послуг у Закарпатську область були: Словаччина – 18,1 % від загального обсягу, Угорщина – 18,0 %, Австрія – 15,2 %, Німеччина – 12,1 %, Чехія – 3,5 %, Польща – 3,3 %, Італія – 2,4 %, Румунія – 1,2 %.

Частка обсягу зовнішньої торгівлі послугами Закарпатської області з сусідніми країнами в цілому, а саме з Угорщиною, Словаччиною, Румунією та Польщею, у січні-вересні 2021 року становила 59,4 % від загального обсягу зовнішньої торгівлі послугами, а їх загальний зовнішньоторговельний оборот становив 159,1 млн. дол. США.

Найбільші групи послуг у структурі експорту у січні-вересні 2021 року були:

- послуги з переробки матеріальних ресурсів – 78,8 % від загального обсягу експорту послуг;
- транспортні послуги – 12,1 %;
- ділові послуги – 3,9 %;
- послуги у сфері телекомунікацій, комп'ютерні та інформаційні послуги – 3,1 %;
- послуги пов'язані з подорожами – 1,8 %.

Основними групами у структурі імпорту послуг у січні-вересні 2021 року були:

- транспортні послуги – 49,4 %;
- послуги у сфері телекомунікацій, комп'ютерні та інформаційні послуги – 18,1 %;
- послуги пов'язані з подорожами – 16,2 %;
- ділові послуги – 9,6 %;
- роялті та інші послуги, пов'язані з використанням інтелектуальної власності – 6,1 %.

Основні види послуг у структурі експорту

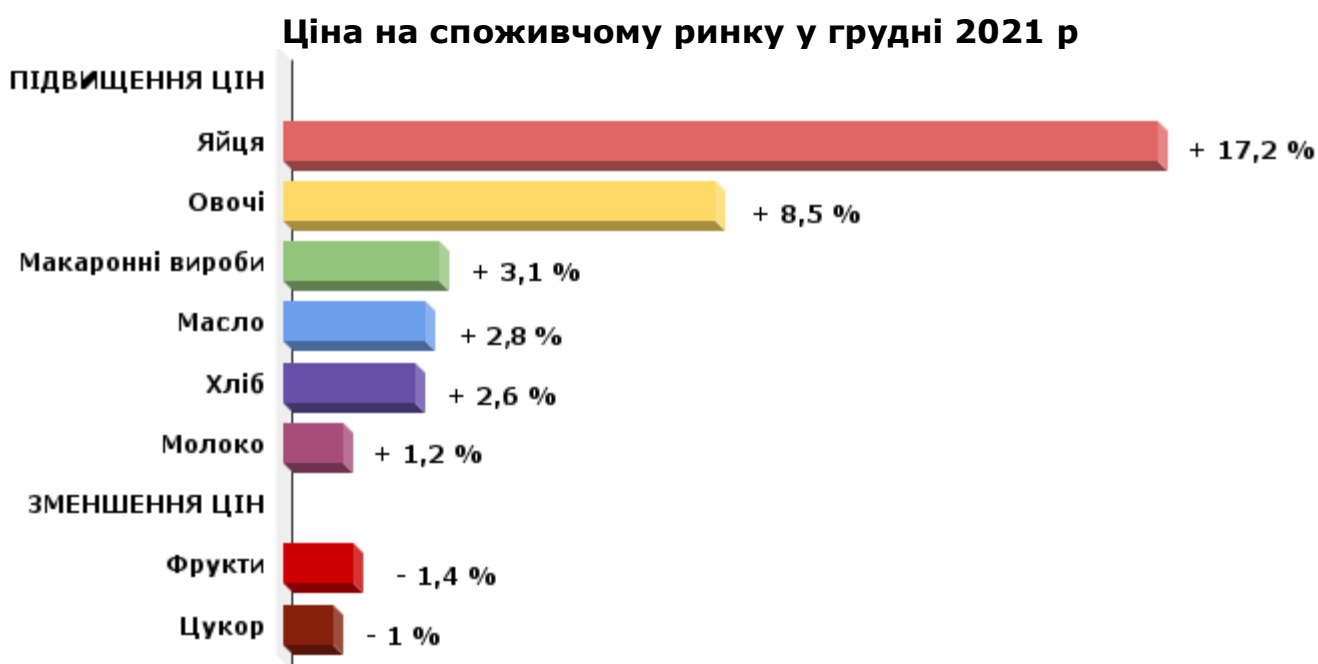
- 78,8% послуги з переробки матеріальних ресурсів
- 12,1% транспортні послуги
- 3,9% ділові послуги
- 3,1% послуги у сфері телекомунікації, комп'ютерні та інформаційні послуги
- 1,8% послуги, пов'язані з подорожами

Основні види послуг у структурі імпорту

- 49,4% транспортні послуги
- 18,1% послуги у сфері телекомунікації, комп'ютерні та інформаційні послуги
- 16,2% послуги, пов'язані з подорожами
- 9,6% ділові послуги
- 6,1% роялті та інші послуги, пов'язані з використанням інтелектуальної власності

7. Ціни

Споживчі ціни по області у грудні 2021 р. порівняно з листопадом зросли на 0,6 %, по Україні також на 0,6 %, з початку року відповідно на 10,1 % та 10,0 %. На споживчому ринку області у грудні 2021 р. порівняно з листопадом ціни на продукти харчування зросли на 1,7 %⁶.

Підсумки соціально-економічного розвитку Закарпатської області за 2021 рік здійснено на матеріалах Головного управління статистики (<http://www.uz.ukrstat.gov.ua/>) та Закарпатської обласної державної адміністрації (<https://carpathia.gov.ua/>).

⁶ http://www.uz.ukrstat.gov.ua/zakrp/2021/zmi_12_2021.pdf